Su’aalaha Badanaa La Isweydiiyo ee Amaahinta

Adeegyada Amaahinta iyo Ganacsiga ee CEI

S: CEI ma samaysaa deyn shaqsi ama mid macmiil ah (baabuur, guryo, iwm.)?

- Maya. CEI waxay diiradda saartaa amaahinta ganacsiyada (bilawga iyo kuwa hadda jira).

S: Waxa la ii diiday deyn bangi ama ururka daynta. Deyn ma ka codsan karaa CEI?

- Haa! Sababta ugu weyn ee aad CEI uga soo amaahan karto waa haddii aadan ka heli karin amaah deyn-bixiye caadi ah sida bangi ama urur deyn. Waxaa jira sababo badan oo laga yaabo in bangigu aanu diyaar u ahayn ama u awoodin in uu wax amaahiyo, sida dhibcooyinka deymaha shakhsi ahaaneed ee la saameeyey, hantida xadidan ee loo heli karo rahaamad ahaan, heerka ganacsiga (tusaale, bilawga), ama qaybta ganacsiga (tusaale, daryeel ilmo). Fadlan ogsoonow, inta badan, uma baahnid inaad ka haysato warqad diidmo ah ("maya") bangiga si aad u dalbato CEI.

S: Maxay yihiin sababaha kale ee aan u rabo inaan uga amaahdo CEI?

- CEI waa deyn bixiye ku salaysan hadaf oo mudnaan siiya la shaqaynta ganacsiyada taageera waaritaanka deegaanka iyo horumarinta sinnaanta bulshooyinkayada. CEI waxa kale oo ay dadwaynaha siisaa adeegyo lacag la'aan ah oo kala duwan, xitaa haddii aanad naga amaahan, sida la-talinta ganacsiga, kaalmada deynta shakhsi ahaaneed, horumarinta shaqaalaha, iyo khibradda qaybaha ee warshado gaar ah (oo ay ku jiraan beeraha, kalluumeysiga, biro-biyoodka, tamarta dib loo cusboonaysiin karo, iyo daryeelka ilmaha) oo kaa caawin kara xoojinta ama kobcinta ganacsigaaga.

S: Miyaad siisaan deyn-qaatayaasha CEI taageero la xidhiidha shaqaalaha?

- Haa! Kooxda Xallinta Shaqaalaha (Workforce Solutions) ee CEI waxay bixiyaan adeegyo, lacag la'aan ah, si ay uga caawiyaan amaah-qaatayaashayada inay helaan, tababbaraan, oo ay sii haystaan shaqaalaha ganacsigooda. Waxaanu tan ku samaynaa anagoo isticmaalayna la-talintayada "Shaqooyinka Wanaagsan" (Good jobs), kaas oo siiya milkiilayaasha ganacsiga iyo/ama maamulayaasha talooyinka shakhsi ahaaneed ee ku saabsan kheyraadka aadanaha/arrimaha shaqada kuwaas oo wanaajiya waxqabadkooda maaliyadeed, dibu soo celiya kartida shaqaalaha, iyo kobcinta ganacsigooda iyada oo diiradda la saarayo kordhinta tayada shaqada. Waxaanu sidoo kale isku xirnaa amaah-qaatayaasha iyo bixiyayaasha adeegga shaqada iyo tababbarka kuwaas oo ka caawiya shakhsiyaadka shaqada la’ iyo/ama dadka ay haysato caqabadaha shaqo inay helaan shaqooyin oo ay ku guuleystaan shaqada.

S: CEI ma u haysaa agab gaar ah ganacsiyada ay haweenku hoggaaminayaan?

- Haa! Xarumaha Ganacsiga Haweenka ee CEI waxay bixiyaan koorsooyin lacag la'aan ah, koox-kooxeedyo, aqoon-is-weydaarsiyo, iyo munaasibado dhiirigeliya waxbarashada isku-filka ah iyo

dhismaha bulshada, iyo sidoo kale la-talin ganacsi oo mid-mid ah oo bilaash ah. Waxaan haynaa saddex kooxood oo heer gobol ah oo u adeegaya haweenka* ganacsatada ah ee Maine oo dhan oo leh goob jireed oo Portland ah iyo xafiisyo ku yaal Farmington iyo Machias.

**CEI waxay la jaanqaadeysaa qeexida haweenka taas oo si cad ugu jirta kaliya maaha haweenka cis, laakiin sidoo kale haweenka transka ah iyo haweeneyda/haweeneynimadda, jinsiga queerka iyo shaqsiyaadka aan binaryga ahan.*

S: CEI ma siisaa alaab ama adeegyo ganacsi magangalyo doonka, muhaajiriinta, ama dadka aan Ingiriisiga ku hadlin?

- Haa! Barnaamijka StartSmart ee CEI wuxuu bixiyaa talo-ganacsi oo hal-hal ah oo loogu talogalay soogalootiga, qaxootiga, iyo magangalyo-doonka iyo mid kasta oo ka mid ah la-taliyayaashayada ganacsi iyo deyn-bixiyayaasha waxay la shaqayn doonaan dadka aan Ingiriisiga ku hadlin. Wixii amaah ah, oggolaanshaha shaqada ayaa caadi ahaan loo baahan yahay. Marka la codsado, waxaanu ku siin doonaa turjumaan si shaqsi ahaan ama aaladda zoom oo bilaash ah. Fadlan nagula soo socodsii xiriirkaaga ugu horreeya haddii aan ku siin karno adeeggan.

S: CEI ma bixisaa adeegyo luqadeed, sida shay'o la turjumay iyo turjubaano, inta lagu jiro nidaamka codsiga?

- Haa! CEI waxay ku siisaa codsigayaga amaahda ganacsiga caadiga ah, iyo sidoo kale codsigayaga amaahda degdegga ah labadaba, oo ku qoran shan luqadood: Carabi, Faransiis, Isbaanish, Soomaali, iyo Boortaqiis. Waxaan sidoo kale ku siin karnaa turjumaan si shaqsi ahaan ah ama aaladda zoom oo bilaash ah. Fadlan nagula soo socodsii xiriirkaaga ugu horreeya haddii aan ku siin karno adeeggan.

S: Waxaan hayaa waydiimo deynta guud ah - yaan la xidhiidhaa?

- Fadlan kala xidhiidh Maamulahayaga Kooxda Amaahda 207-504-5882.

Amaahda CEI- Qiimayaasha iyo Shuruudaha

S: Waa maxay qaddarka deynta ugu badan ee CEI?

- CEI waxay siisaa deymaha ganacsiga iyo deymaha yar-yar labadaba deyn-qaatayaasha u qalma. Deymaha yar-yar ayaa lagu heli karaa ilaa $50,000 ganacsiyada jira iyo kuwa bilawga ah. Deymaha ganacsiga waxa lagu heli karaa ilaa $1 milyan ganacsiyada jira. CEI waxa kale oo ay bixisaa alaab deyn yar oo khaas ah, Arjiga Deynta Degdegga ah (Wicked Fast Loans), taas oo bixisa hab-raac codsi oo la habeeyey iyo dulsaar go'an.

S: Waa maxay qiimayaasha dulsaarka CEI?

- Qiimaha dulsaarka CEI ee hadda wuxuu u dhexeeyaa 5-8%. Qiimayaasha waa la beddeli karaa

S: Sidee loo go'aamiyaa waqtiga muddada deynta?

- Shuruudaha deyntu way kala duwan yihiin iyadoo ku xiran isticmaalka maalgelinta, sida 3-5 sano raasamaal shaqo oo joogto ah ama 7-10 sano oo deyn qalab ah. Inta badan shuruudaha deynta ee CEI waxay ku jiraan 5-7 sano sababtoo ah shuruudahayaga ilaha maalgelinta. Si kastaba ha ahaatee, waxaanu hagaajinaynaa wakhtiga ka-goynta si aanu si fiican ugu dhigno baahida maalgelinta iyo socodka lacagta caddaanka ah ee ganacsiga. Tusaale ahaan tani waxay noqon kartaa deyn 5-sano ah oo ku saabsan qaab dhismeedka lacag-bixinta 10-sano ah, taas oo hoos u dhigaysa lacag-bixinnada asaasiga ah ee bishiiba. Tani waxay u baahan tahay bixin dhammaystiran marka ay 5-ta sano gaadho. Haddii deyn-bixiyuhu uu ku jiro xaalad wanaagsan, CEI waxay kala shaqayn doontaa dayn-qaataha fursadaha dib-u-maalgelinta wakhtigaas, oo ay ku jirto si sahlan u kordhin (kordhinta) deynta.

S: Sidee loo xisaabiyaa dulsaarka deyntayda?

- Dulsaarka dhabta ah ee deyntaada ayaa kor u kacda maalin kasta. Dulsaarka waxaa lagu xisaabiyaa iyadoo la qaato hadhaaga weyn ee hadda oo lagu dhufto qiimaha dulsaarka ee deyntaada, kadibna loo qaybiyo 360, taas oo ah Qodobka Ururinta Maalinlaha ah ama Per Diem. Qodobka Ururinta Maalinlaha ah waxaa lagu dhuftaa tirada saxda ah ee maalmaha u dhexeeya ee lacagaha la helo. Dukumeentiyada deyntaada waxaa ku jiri doona bogga Soo-koobida Codsiga Deynta, kaas oo qeexaya sida loo xisaabiyo deyntaada. Intaa waxaa dheer, sarkaalkaaga deynta ee xidhitaanka amaahda ayaa wax ka qaban doona qiimaha boqolkiiba ee sannadlaha ah (APR, Annual Percentage Rate) ee bogga Soo-koobida Codsiga Deynta iyo qiimaha dulsaarka lagu soo xigtay warqadda ballanqaadka.

  ((Hadhaaga Weyn ee Hadda x Qiimaha Dulsaarka)/360) x Maalmaha u Dhaxeeya Lacag-bixinta = Qaddarka Dulsaarka

S: CEI ma leeyahay ikhtiyaar deyn oo aan dulsaar lahayn?

- Haa! CEI waxay bixisaa alaab adeeg khidmad ah oo loogu talogalay dadka, sababo diimeed awgood, aan bixin ama aqbalin dulsaarka. Deymahayaga ribada ah ee caadiga ah iyo deymahayaga adeega- khidmadda ah labaduba waxay leeyihiin kharash isku mid ah deyn-qaatayaashu waana u furan yihiin dhammaan. Fadlan la xidhiidh John Scribner, Agaasimaha StartSmart, si aad si faahfaahsan ugala hadasho alaabtan: John.Scribner@ceimaine.org

Ku habboonaanta ganacsi iyo Uqalmitaanka

S: CEI waa urur aan faa'iido doon ahayn, oo ku salaysan hadaf. Waa kuwee noocyada deymaha ee ku habboon?

- Deymaha CEI waxay u baahan yihiin inay buuxiyaan dhinac ka mid ah ujeedoyinkayaga sida xagga barwaaqada la wadaago, ganacsiyada deegaanka ee waara, iyo shaqooyinka wanaagsan. Tan waxa ku jira, laakiin aan ku xaddidnayn:
  - Ganacsiyada siiya adeegyo dadka/bulshooyinka dakhligoodu yar yahay ama ay leeyihiin shakhsiyaad dakhligoodu yar yahay.

- Ganacsiyada ay leeyihiin dadka laga reebay ama aanu u adeegin amaahinta caadiga ah sida shakhsiyaadka Madowga ah, Wadaniga ah iyo Dadka Midabka leh (BIPOC, Black, Indigenous and People of Color), muhaajiriinta, qaxootiga, kuwa aan Ingiriisiga ku hadlin, iyo/ama haweenka.
- Ganacsiyada ka shaqaynaya sidii ay u dhimi lahaayeen saamayntooda deegaanka, sida kuwa sameeya tamarta la cusboonaysiin karo, beeraha waara, ama ganacsiyada biro-biyoodka.
- Ganacsiyada abuura "Shaqooyin Wanaagsan," oo ay ku jiraan mushaharka nolosha, faa'iidooyinka shaqaalaha, iyo sifooyinka kale ee tayada shaqada.

S: Goboladee Maraykanka ah ayay CEI ku bixisaa maalgelinta ganacsiyada yaryar?

- Waxaanu diirada saareynaa waxqabadyada la-talinta iyo amaahinta ganacsiga ee Maine, si kastaba ha ahaatee, waxaan ku bixin karnaa maalgelin ka baxsan gobolka anagoo la kaashanayna hay'adaha kale ee maaliyadeed. Waxaan dan gaar ah u leenahay u adeegida bulshooyinka miyiga.

S: CEI miyay u baahan tahay dhibcaha ugu yar ee deymaha si aad u codsato amaah?

- Dhibcaha deymaha waa hal tilmaame oo ka mid ah kuwa badan oo CEI ay qiimeyso marka la tixgelinayo codsiga deynta. Deyn-qaatayaasha leh isha deymaha ee ka hooseeya 600, CEI waxay siisaa adeegyo horumarineed oo maaliyadeed oo bilaash ah si ay uga caawiso deyn-qaatayaasha inay dhistaan deymo ama dayactirka deynta ay saamaysay. CEI waxay fahamsan tahay in dhibcaha deymuhu ay yihiin cabbir aan qummanayn oo lagu eegayo xaaladda dhaqaale ee qofka, sidaas darteed waxaan si adag uga shaqaynaa si aan u fahamno waxyaabaha gaarka ah ee ku jira warbixinta deynta iyo sababaha laga yaabo inay halkaas u gaadheen.

S: Dib ma u maalgelin karaa deymaha shakhsi ahaaneed iyo sidoo kale deymaha ganacsiga?

- CEI waxay u oggolaataa dib u maalgelinta deymaha shakhsi ahaaneed iyo ganacsiga labadaba codsi kasta oo amaah ah oo la soo jeediyo, ilaa inta isticmaalka la soo jeediyay ee lacagaha la xidhiidha ganacsiga codsanaya maalgelinta. Isticmaalka lacagta la soo jeediyay waa in si cad loogu sheegaa ilaha ama qaybta (sources & uses) isticmaalka ee codsiga. Codsiga waxaa lagu qiimeyn doonaa iyadoo lagu salaynayo hab-qoraal amaah ee caadi ah, oo ay ku jiraan falanqaynta dammaanadda.

S: Caymis noocee ah ayaan u baahanahay?

- Waxaad u baahan doontaa caymiska hantidaada ganacsiga iyo hanti kasta oo shakhsi ahaaneed labadaba oo lagu ballanqaaday dammaanad ahaan. Haddii aanad hore u lahayn ganacsi iyo/ama aanad hore u lahayn Masuuliyadda Ganacsiga iyo Caymiska Hantida Ganacsiga (hantida ganacsigaaga), waxaad u baahan doontaa inaad la xidhiidho wakaaladaha caymiska si aad u hesho qiimayaasha khidmadaha sanadlaha ah. Haddii aad u ballanqaadayso doon, guri, ama baabuur dammaanad ahaan codsigaaga amaahda, waxaad u baahan doontaa inaad la xidhiidho wakiilada caymiska si aad u hesho qiimayaasha baabuurta, guriga, ama doonta, haddii aanay horeba meesha ugu jirin. Uma baahnid inaad go'aansato iibsashada caymis ilaa codsigaaga amaahda la ogolaado. Xaaladaha intooda

badan, CEI waxay u baahan tahay caddaynta caymiska hantida ganacsiga ugu yaraan leeg qaddarka deynta, oo leh caddayn dheeraad ah oo caymis ah oo logu talagaly inay noqoto dammaanad dheeri ah oo lagu yaboohay wixii ka baxsan hantida ganacsiga.

S: CEI ma amaahisaa milkiilayaasha keligood ah?

- Haa, CEI waxay amaahisaa dhammaan noocyada ganacsiyada oo ay ku jiraan mulkiilayaasha keligood ah, LLC-yada, iskaashatooyinka, shuraakada, shirkadaha, iyo kuwa kale. Ma samayno amaahda macaamiisha.

Codsashada Deynta

S: Waxaan xiisaynayaa in aan codsado deyn - xageen ka bilaabaa?

- CEI waxa ay ku dadaashaa in ay noqoto dayn bixiye ku salaysan xidhiidh. Waxaan jecelnahay inaanu barano macaamiisheena kahor inta aysan codsan, ka taageerno habka codsiga oo aan la joogno iyaga inta lagu jiro muddada amaahda. Waxaan sidoo kale diyaar u nahay baahida maalgelinta ee dabagalka ah haddii ay soo baxaan. Waxaan kugula talineynaa inaad ugu yaraan hal wadahadal la yeelato xubin ka tirsan kooxda amaahda CEI ama la-taliyaha ganacsiga CEI kahor codsiga si loo qiimeeyo diyaargarowga iyo habka. Wadahadalkaani wuxuu muujin karaa in shaqo dheeraad ah - tusaale ahaan, dhamaystirka qorshaha ganacsiga - ay lagama maarmaan noqon doonto kahor codsiga. Si aad ula xidhiidho kooxda Amaahda CEI, iimayl u dir loanapplications@ceimaine.org ama wac 207-504-5882. Qaar ka mid ah xulashooyinka la-talinta ganacsiga waxaa ka mid ah Maine Xarumaha Ganacsiga Yaryar (SBDC) ee Maine ee CEI, Xarunta Ganacsiga Haweenka ee CEI iyo barmaamijka StartSmart CEI ee muhaajiriinta iyo qaxootiga.

S: Sideen u codsadaa deyn?

- Codsiyada waxaa laga heli karaa websayd-keena: https://www.ceimaine.org/financing/. Caawinta qorshaha ganacsiga, odoroska socodka lacagta caddaanka ah, ama habka codsiga, liiska la-taliyayaasha ganacsiga waxaa laga heli karaa: https://www.ceimaine.org/advising/. Su'aalaha waxaa sidoo kale loogu soo diri karaa iimaylka kooxda amaahda ee loanapplications@ceimaine.org.

S: Waxaan ka fekerayaa inaan codsado deyn, maxay yihiin adeegyada kale ee xirfadeed ee ay tahay inaan raadsado?

- Nooca ganacsiga ayaa go'aamin doona adeegyada dheeraadka ah ee ay tahay inaad raadsato. Ganacsiyada intooda badani waxay taageero qiimo leh ka heli doonaan lataliye ganacsi oo dhinac saddexaad ah (CEI, SBDC, iyo SCORE waa ikhtiyaarrada adeegyada bilaashka ah), qareen iyo xisaabiye. Ganacsiyo badan ayaa ka faa'iideysta adeegga mushahar bixinta iyo/ama diiwaan haye waxayna u baahan doonaan wakiil caymis oo ku shaqaleh mas'uuliyadda iyo caymiska hantida. Waxaa jira noocyo badan oo caymis ah oo ku xiran ganacsigaaga iyo dammaanadda lagu ballan qaaday in lagu taageero deyntaada.

S: Waa maxay dukumeenti aan u baahanahay si aan u buuxiyo codsigayga deynta?

- Codsi kasta oo deyn ah waxa la socdaa liiska hubinta alaabta loo baahan yahay ee ku qoran bogga u dambeeya.

S: Sideen ugu soo gudbin karaa codsigayga deynta onlayn?

- Hadda, codsiyada la sawiray ama elektiroonigga ah iyo shay'ada waxa lagu soo diri karaa iimayl-ka loanapplications@ceimaine.org ama iyada oo loo marayo wadaag macmiil dibadeed oo sugan. La xidhiidh loanapplications@ceimaine.org si aad u codsato xidhiidh sugan. Inkastoo aysan suurtagal ahayn in laga codsado bogga internetka, waxaan rajeyneynaa inaan yeelano awooddaas 2023.

S: Immisa ayay ku kacaysaa si aad u codsato deyn?

- Ma jirto wax lacag ah si aad deyn uga codsato CEI. Waxaanu ku dallacnaa khidmadda asalka ah marka deyn-qaatuhu aqbalo warqadda ballan-qaadka. Khidmadani waxay dabooshaa kharashaadka dheeraadka ah ee CEI, sida kharashaadka shaqada ee la galay inta lagu guda jiro habka lagu qeexayo in codsiga deyntaada la aqbalo ama la dido. Waxaa muhiim ah in la ogaado in kharashkani yahay kaliya deymaha la ansixiyay ee aqbalay shuruudaha ballan-qaadkayaga.

S: CEI miyay uga baahan tahay dayn-qaatayaashu inay bixiyaan sinaanta mulkiilaha ama lacag caddaan ah si loo sugo deyn?

- Maya. CEI caadi ahaan uma baahna sinnaanta mulkiilaha si loo sugo daynta, laakiin waxa jiri kara xaalado aanu ka codsanayno in deyn-bixiyuhu uu ku darsado maalgalintiisa mashruuca. Tani waa su'aal aad weydiin karto sarkaalkaaga deynta inta lagu jiro nidaamka codsiga.

S: Maxay CEI ugu baahan tahay qorshe ganacsi iyo odoroska socodka lacagta caddaanka ah?

- CEI waxay u baahan tahay qorshe ganacsi si loo fahmo baaxadda ganacsiga, sida raasumaalka loo isticmaali doono, iyo yoolalka ganacsiga ee mustaqbalka fog. Qorshaha ganacsigu waxa uu CEI ka caawiyaa in ay qiimeeyaan khibradda iyo waayo-aragnimada milkiilayaasha ganacsiga oo ay kor u qaadaan awoodda shaqaalaha si ay uga midho dhaliyaan saadaasha. Qorshaha shaqaalaynta (oo ay ku jiraan mushaharka la saadaaliyay ama dhabta ah iyo faa'iidooyinka) waa shay muhiim ah oo ka mid ah himiladeena si aan u abuurno shaqooyin wanaagsan, kuwaas oo ay tahay in lagu wajaho qorshaha ganacsiga. Saadaasha socodka lacagta caddaanka ah waxay u ogolaataa CEI inay hesho dareen ku saabsan sida raasumaalka loo isticmaali doono oo dib loo bixin doono inta lagu jiro nolosha deynta. Haddii aad u baahan tahay in lagaa caawiyo qorshahaaga ganacsi ama odoroska socodka lacagta caddaanka ah, waxaad heli kartaa caawimada aad u baahan tahay adigoo la xidhiidhaya Xarunta Horumarinta Ganacsiga Yaryar ee Maine, Ganacsiga Haweenka ee CEI, StartSmart, ama Adeegga Muhiimka ah ee Hawlgabka ah (SCORE). Wax lacag ah lagama qaadayo adeegyadan la-talinta ganacsiga.

S: Maxay CEI u weydiisataa macluumaadkayga gaarka ah, sida jinsiga, jinsiyada, iyo heerka dakhliga? Jawaabahaygu miyay saameeyaan awoodayda aan ku heli karo dayn?

- Jawaabahaaga su'aalahan tirakoobka wax saameyn ah kuma yeelan doonaan awoodaada inaad deyn ku hesho, waanad diidi kartaa inaad ka jawaabto inta lagu jiro nidaamka codsiga.

Waxaanu u waydiinnaa sababtoo ah qaar badan oo ka mid ah maalgeliyayaasha CEI waxay nooga baahan yihiin inaan ka warbixinno macluumaadka tirakoobka qaar ee deyn-qaatayaasha. Intaa waxaa dheer, macluumaadkan waxaan u isticmaalnaa gudaha ahaan si aan u cabbirno saameynta bulsho iyo dhaqaale ee shaqadeena. Waxaanu kaliya ka warbixinnaa dibad ahaan si guud ahaan (tusaale, tirada shaqooyinka la abuuray, tirada macaamiisha dakhligoodu yar yahay ee la taliyay, tirada ganacsiyada ay haweenku leeyihiin ee la maalgeliyay, iwm.), waligeenna lama wadaagno macluumaadkaaga aqoonsiga gaarka ah iyada oo aan oggolaansho qoran lagaa helin.

S: Yaan ku siin karaa warqad tixraac ah?

- Warqadaha tixraaca waxay ka iman karaan shakhsiyaadka aad la shaqaysay ganacsigaaga, tacliinta, ama shabakadaha bulshada. Tixraacyadani waa inay bixiyaan tusaalooyin ka hadlaya xirfadahaaga iyo meelaha aad ku fiican tahay.

S: Waa maxay dammaanad qaade maxaase aan ugu baahanahay mid si aan deyn uga helo CEI?

- Damaanad qaaduhu waa qofka dammaanad qaadaya inuu qof kale daynta ka bixiyo haddii aysan bixin karin dayntooda. Dammaanad qaaduhu wuxuu ballan qaadayaa hantidooda haddii ay timaado xaalad aan deyn-bixiyuhu dib u bixin karin deynta. Caadi ahaan, dammaanad qaadayaasha ayaa looga baahan yahay dadka ama ganacsiyada leh taariikh amaaheed oo liidata ama xaddidan, dammaanad aan ku filnayn, ama sinaan la'aan.

S: Waa maxay rahaamad?

- Rahaamad waa hanti shakhsi ama ganacsi oo loo ballan qaaday dayn-bixiye ilaa inta daynta laga bixinayo. Rahaamadani waxay noqon kartaa qaab hanti ma-guurto ah, alaab, xisaabaad la heli karo, mashiinno, alaab guri, qalab, ama hanti kale. Haddii deyn-qaatuhu uu ku fashilmo bixinta deynta, deyn-bixiyuhu wuxuu xaq sharci ah u leeyahay inuu la wareego lahaanshaha rahaamadda oo uu iibiyo si uu ugu bixiyo deynta.

S: Maxaa loo tixgaliyaa "raasumaalka shaqada?"

- Raasamaalka shaqada ee CEI waa lacagaha amaahda ee loo isticmaalo kharashaadka shaqada iyo iibsashada aan hantida ahayn, oo ay ku jiraan kharashyada dheeraadka ah sida kirada, kharashyada tamarta ama mushahar bixinta. Tusaalooyinka kale ee raasumaalka shaqada waxaa ka mid ah suuqgeyn, xayaysiis, ama kharashyada agabka. Iibka dhismayaasha, dhulka, qalabka, ama baabuurta waa hanti iibsi oo looma tixgeliyo raasamaal shaqo. Raasamaalka shaqadu waxa uu soo afjarayaa gaabiska ku jira ilaa shirkaddaadu ay keligeed soo saari karto lacag caddaan ah oo ku filan.

S: Maxaa u qalma shaqo xilliyeed iyo shaqo waqti-dhiman ah?

- Marka aan la shaqeyno ganacsi, waxaan isticmaalnaa qeexida loo shaqeeyaha halkii aan ka isticmaali lahayn keenna. Sida caadiga ah: Shaqaalaha waqti-buuxa ah waxay shaqeeyaan in ka badan 32 saacadood toddobaadkii, shaqaalaha waqti-dhiman waxay shaqeeyaan wax ka yar 32 saacadood toddobaadkii. Shaqaalaha xilliyeedku waxay shaqeeyaan wax ka yar 26 toddobaad sannadkii.

Oggolaanshaha Deynta iyo Xidhitaanka

S: Sideen ku ogaan karaa haddii codsigayga deynta la oggolaaday?

- Waxaa kula soo xiriiri doona sarkaalka amaahda, oggolaanshaha rasmiga ahna wuxuu ku imaan doonaa qaab warqad ballanqaad ah oo ku imaan doonta boostada ama iimaylka. Shuruudaha warqadda ballanqaadku waxay caadi yihiin 10 maalmood. Inta lagu jiro wakhtigan, deyn-qaataha waxaa lagu dhiirigelinayaa inuu si faahfaahsan dib ugu eego warqadda ballan-qaadka oo uu u gudbiyo wixii su'aalo ah iyo/ama walaac ah sarkaalkooda amaahda.

S: Muddo intee le'eg ayay qaadanaysaa in la helo lacag kadib markii aan dalbaday deyn?

- Waqtiga u dhexeeya dalbashada iyo helitaanka lacagaha way kala duwanaan kartaa iyadoo ku xidhan kakanaanta iyo dhammaystirka codsigaaga deynta iyo ganacsigaaga. Arjiga deynta degdega ah waxay caadi ahaan xidhantaa 7 maalmood gudahood, halka deynta ganacsi ee caadiga ah ay qaadan karto ilaa 3-6 toddobaad. Si aad u dedejiso hawsha, fadlan hubi in xidhmada codsigaagu ay dhammaystiran tahay adiga oo isticmaalaya liiska hubinta ee bogga ugu dambeeya ee arjiga deynta. Lacagaha deynta waxa la bixiyaa 24 saacadood gudahooda laga bilaabo xidhitaanka deynta.

S: Waa maxay khidmadaha la qaadi doono marka deynta la xidho?

- Marka deyntaada la oggolaado waxaad heli doontaa warqad ballanqaad ah iyo koobiga jadwalka kharashka. Inta badan khidmadahan laguma dabaqi doono dhammaan deyn-qaatayaasha. Waxaa jira khidmad asal ah oo u dhiganta 2% qaddarka deynta. 50% khidmaddan asalka ah ayaa la filayaa marka aad soo celiso warqadda ballanqaadka ee saxiixan. Deyn-qaatuhu wuxuu kaloo mas'uul ka yahay: khidmadaha warbixinnada deymaha, raadinta lahaanshaha, khidmadaha wareejinta gaadiidka, go'aaminta habsocodka, khidmadda diwangelinta UCC iyo khidmadda diwangelinta deynta (badanaa inta u dhexeysa $50-$200 illaa looyarka looma baahna mooyee). Deyn-qaataha ayaa mas'uul ka ah dhammaan kharashyada kooxaha ka baxsan deyn qaataha iyo CEI (kooxda 3aad), sida warbixinnada deynta, kuwaas oo lagama maarmaan u ah in si sax ah loo diiwaangeliyo deynta iyo rahaamadda CEI ee qumman. Waxaa muhiim ah in la ogaado in dhammaan khidmadaha kooxada 3aad si toos ah loogu wareejiyo macmiilka, CEI-na kuma dallacayso wax khidmad ah oo adeeg ah khidmadda kooxda 3aad. Kahor warqadda ballan-qaadka, waxaad awoodi doontaa inaad la hadasho sarkaalkaaga deynta oo aad kala hadasho kharashka deyntaada gaarka ah.

Lacag-bixinta Deynta iyo Heerka Akoonka

S: Marka laga reebo bixinta deyntayda, waa maxay dukumeentiyada kale ee CEI u baahan karto inta lagu jiro nolosha deynta?

- Caadi ahaan, CEI waxay filaysaa keenista cusboonaysiinta caymiska iyo bayaannada maaliyadeed ee la cusboonaysiiyay (tusaale, Soo celinta Cashuurta Ganacsiga, Xaashida Hadhaaga Sannadka Dhammaadka, Bayaanka Dakhliga Dhammaadka Sannadka, Soo Celinta Cashuurta Shakhsi ahaaneed, iyo Warbixinnada Maaliyadeed ee Shakhsiyeed) sannad kasta. Iyadoo ku xidhan deynta/ganacsiga, CEI waxa laga yaabaa inay u baahato warbixin maaliyadeed oo joogto ah. Dukumeentiyada loo baahan yahay waxaa lagu tilmaami doonaa warqadda ballanqaadkaaga, heshiiska deynta ganacsiga iyo warqadda soo dhaweynta, haddii aad nala xirato deyn.

S: Sideen u arkaa macluumaadka akoonkayga?

- Fadlan la xidhiidh kooxda Adeegyada Deynta ee CEI, waxay ku farxi doonaan inay ku siiyaan taariikhda lacag bixinta ee deyntaada. Waxaad iimayl u diri kartaa ccorrespondence@ceimaine.org ama wac 207-504-5894.

S: Yaan kala xiriiraa su'aalaha ku saabsan bixinta deyntayda?

- Fadlan la xidhiidh kooxda Adeegyada Deynta ee CEI wixii su'aal ah ee la xidhiidha bixinta deynta: ccorrespondence@ceimaine.org ama wac 207-504-5894.

S: Ma ku bixin karaa deynta onlayn?

- Haa, waxaad lacagta ku bixin kartaa bogga internetka ee soo socda: Samee Bixin Deyn | CEI (ceimaine.org)

S: Waa maxay ikhtiyaarka lacag bixinta ACH sideese u sameeya mid?

- Lacag bixinta ACH (Automatic Check Handling) waa lacag ugala bixista CEI ee akoonkaaga bangigga si otomaatik ah bishiiba mar. Waxaa jira 10-maalmood oo waqti dib u habeyn ah si loo sameeyo ACH. Si aad u isticmaasho ACH si aad lacag u bixiso, deyn-qaatuhu waxa uu u baahan doonaa in uu buuxiyo foomka ACH.

S: Yaan la xidhiidhaa haddii ganacsigayga uu saameeyay COVID ama dhacdo kale oo lama filaan ah?

- Sarkaalka deynta ayaa noqon doona xiriirkaaga koowaad ee walaacyada la xiriira saameynta ganacsiga ee COVID ama dhacdooyinka kale ee lama filaanka ah awgeed. Sarkaalka deynta ayaa ka hadli kara fursadaha suurtagalka ah iyo barnaamijyada la xidhiidha ee la heli karo marka la eego nooca gaarka ah ee codsiga.